	Input Leefbaar Terschelling	Reactie
1	Wij willen ervoor zorgen dat alle afspraken haalbaar, uitvoerbaar en zichtbaar zijn voor onze inwoners. Alle doelstellingen in het coalitieakkoord horen Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden (SMART) te worden geformuleerd en uiterlijk binnen 6 maanden na vaststelling van het definitieve akkoord zijn uitgewerkt.	Het voorliggende akkoord is bewust opgesteld op hoofdlijnen. Daarmee worden de belangrijkste richting en prioriteiten vastgelegd, zonder direct in detail te treden. Dit biedt ruimte voor verdere uitwerking, nadere keuzes en het voeren van het gesprek met zowel de raad als de samenleving. In de volgende fase zal het akkoord worden vertaald naar concrete uitvoeringsplannen. Daarbij is het uitgangspunt dat plannen waar mogelijk helder, realistisch en meetbaar worden gemaakt, met oog voor haalbaarheid en financiële onderbouwing.
2	Wat er binnen het college en de raad speelt moet als dat mogelijk is; open en transparant zijn. Openheid geeft de inwoners van Terschelling meer begrip en daarbij vertrouwen.	Het beoogde college onderschrijft het belang van openheid en transparantie richting inwoners. Open communicatie draagt bij aan begrip en vertrouwen, en dat wordt als zeer waardevol gezien. Waar mogelijk zal hier invulling aan worden gegeven, binnen de geldende wettelijke kaders, zoals de Wet open overheid. Tegelijk zijn er situaties waarin belangen zoals privacy of vertrouwelijkheid een rol spelen. De communicatie vanuit de gemeenteraad zelf valt onder de verantwoordelijkheid van de raad.
3	De hoofddoelen voor de komende 4 jaar in het plan scheiden van de wensen en van de doelen in de toekomst. Hoofddoelen voor de komende 4 jaar zouden moeten zijn: Haven, wonen, financiën en leefbaarheid. Dit zorgt voor een duidelijke prioritering en uitvoerbaar uitvoeringsdocument.	De wens om duidelijke prioriteiten te stellen voor de komende vier jaar wordt herkend en gedeeld. In het voorliggende akkoord zijn de belangrijkste opgaven benoemd, waarbij thema's zoals haven, wonen en financiën nadrukkelijk prioriteit krijgen. Het begrip leefbaarheid wordt breder opgevat en speelt een rol binnen meerdere beleidsterreinen, zoals het sociaal domein, economie, toerisme en duurzaamheid. In de verdere uitwerking zal dit concreter worden ingevuld.
4	Vasthouden aan plan B2 om de financiering rond te krijgen. Met de volgende toevoegingen: Binnen de optie B2 kijken naar de mogelijkheid om meer de huidige lijn van damwand aan te houden wanneer dit niet te koste gaat van de subsidies en bijdragen die nodig zijn om dit project af te ronden. Dit met zoveel mogelijk ruimte te behouden voor de scheepvaart.	De inzet om tot een goede en toekomstbestendige oplossing voor de haven te komen wordt gedeeld. De voorgestelde technische aanpassing binnen optie B2 is zorgvuldig bekeken, maar blijkt in de praktijk niet goed uitvoerbaar. Het college kiest ervoor om in te zetten op een duurzame oplossing voor de lange termijn, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen en het gebruik door verschillende partijen, waaronder de scheepvaart.
5	En als toevoeging aan plan B2; het plan van het geplande nieuwe dock voor de bruine vloot waar nu het terrein is van de werkhaven nu zo aan te houden en voor aanbesteding aan de raad voorleggen als dit de juiste oplossing is.	De suggestie met betrekking tot de invulling van het nieuwe dock voor de bruine vloot wordt gewaardeerd en meegenomen in de verdere planvorming. Op basis van actuele informatie, technische inzichten en ontwikkelingen zal een integraal en afgewogen voorstel worden opgesteld. Dit voorstel wordt vervolgens ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

6	En als toevoeging aan plan B2; Zorgen dat onze visserij in de nieuwe situatie weer een prominente plek in de haven krijgt die de vissers zelf ook acceptabel vinden.	Het belang van een goede en toekomstbestendige positie voor de visserij in de haven wordt erkend. Bij de verdere uitwerking van de havenplannen zal hier nadrukkelijk aandacht voor zijn, waarbij ook het perspectief van de vissers zelf wordt meegenomen. Uiteindelijk zal een integraal voorstel, waarin verschillende belangen zijn afgewogen, aan de raad worden voorgelegd.
7	Voor het invoeren van de auto te gast- zones een Quickscan laten uitvoeren over de gevolgen van een eventuele invoering. Dan met nadruk op de mogelijkheid van het vermeerderen van het aantal ongevallen bij een dergelijke invoering.	Het belang van een zorgvuldige afweging bij de invoering van 'auto te gast'-zones wordt gedeeld, met name waar het gaat om verkeersveiligheid. Bij het ontwikkelen van nieuw beleid wordt standaard gekeken naar de huidige situatie en de mogelijke gevolgen van veranderingen. Er zal worden onderzocht welke instrumenten, zoals een quickscan of andere analyses, het meest passend zijn om tot een goed onderbouwd en veilig voorstel te komen.
8	Per 2027 invoeren van het parkeerbeleid door middel van het Schylge-vignet.	De urgentie rondom de invoering van het Schylge-vignet wordt gezien en begrepen. Tegelijk vraagt een zorgvuldige invoering om een gedegen voorbereiding, zowel technisch als organisatorisch. Om die reden is meer tijd nodig om het plan goed uit te werken. Naar verwachting zal een concreet voorstel op een later moment aan de raad worden voorgelegd.
9	Toeristen niet verplicht stellen tot de aanschaf van een Schylge-vignet wanneer ze niet in de openbare ruimte parkeren. Of te wel ruimte laten om daar als toerist een keuze in te kunnen maken.	De suggestie om toeristen keuzevrijheid te bieden wanneer zij geen gebruik maken van de openbare parkeerruimte wordt gezien als een relevant aandachtspunt. Dit aspect zal worden meegenomen in de verdere uitwerking van het Schylge-vignet. In het uiteindelijke voorstel wordt gekeken naar een evenwichtige en uitvoerbare regeling, die ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.
10	Ervoor te zorgen dat de toeristen en de alle bewoners van Terschelling bij gebruik van het Schylge-vignet kunnen blijven parkeren in oud west. Al is het maar gecombineerd met een parkeerschijf.	Het belang van voldoende parkeermogelijkheden voor zowel inwoners als bezoekers wordt onderkend. De suggestie om parkeren in gebieden zoals Oud-West mogelijk te houden, eventueel in combinatie met aanvullende maatregelen, wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het parkeerbeleid. Dit zal onderdeel zijn van het bredere plan rondom het Schylge-vignet dat aan de raad wordt voorgelegd.

11	Minimaal 6 maanden voor het invoeren van het Schylge vignet starten met de aanbesteding van de bouw van een parkeergarage die nodig is bij de uitvoering van het vinget.	De suggestie om tijdig te starten met de voorbereiding van aanvullende parkeervoorzieningen wordt gezien als een belangrijk aandachtspunt. De samenhang tussen het parkeerbeleid en benodigde infrastructuur, zoals een parkeergarage, wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het Schylge-vignet. In het uiteindelijke plan zal integraal worden gekeken naar planning, haalbaarheid en benodigde stappen, waarna dit aan de raad wordt voorgelegd.
12	Parkeerplaats die de afgelopen 10 jaar zijn ontnomen compenseren en alle parkeerplaatsen die in de toekomst worden verwijderd compenseren binnen een redelijke straal van maximaal 250 meter.	De achterliggende gedachte om voldoende parkeercapaciteit te behouden wordt goed begrepen. In de praktijk blijkt het echter lastig om volledige compensatie binnen een vaste straal te garanderen. Wel blijft het college zich inzetten om bij veranderingen in parkeervoorzieningen zorgvuldig te kijken naar alternatieven en de balans tussen beschikbaarheid, ruimtegebruik en leefbaarheid.
13	Verkeersveiligheid altijd voorop te stellen bij de afweging om ergens wel of niet te maaien, of wel of niet openbare verlichting aan te brengen.	Dit uitgangspunt sluit volledig aan bij het bestaande beleid. Verkeersveiligheid vormt een belangrijke basis bij afwegingen rondom maaibeheer en openbare verlichting, en zal dat ook blijven.
14	De uitvoering van het vervangen van de openbare verlichting voor het zomerreces van 2027 afgerond te hebben.	Het onderhoud en de vervanging van openbare verlichting zijn onderdeel van de reguliere werkzaamheden en krijgen continu aandacht. De voortgang hiervan wordt gemonitord en waar nodig met de raad gedeeld, zodat er goed zicht blijft op de uitvoering en planning.
15	Drones uit het akkoord omdat dit volgens Leefbaar Terschelling binnen onze begroting niet passend lijkt. En als het College het toch wil: een pilot die start eind 2026 met duidelijke evaluatie binnen 1 jaar.	De opmerkingen over drones zijn meegenomen en hebben geleid tot een aanpassing van het akkoord. De betreffende passage is geschrapt.
16	De polderpaden zo spoedig mogelijk in 2026 aanpakken voor het gebruik van toeristen.	Het belang van goed onderhouden en toegankelijke polderpaden wordt onderkend, zeker met het oog op recreatie en toerisme. Tegelijk vraagt de uitvoering om een realistische planning en afstemming met beschikbare capaciteit en middelen. De genoemde termijn blijkt daarbij niet haalbaar, maar het onderwerp blijft nadrukkelijk onderdeel van het lopende onderhoudsbeleid.
17	Stoppen met onuitvoerbare bagageconcepten: Geen nieuwe onderzoeken of pilots starten naar centrale bagage-inzameling en -distributie, gezien eerdere trajecten zonder uitvoerbaar resultaat zijn gebleven. Wanneer het college toch opname wenst van dit punt; Quickscan uitvoeren eind 2026 om de haalbaarheid draagkracht te toetsen en te presenteren aan de raad.	De zorgen en ervaringen rondom eerdere trajecten worden herkend. Tegelijk maakt dit onderwerp deel uit van bredere samenwerkingen binnen de Regiodeal, waarbij ook andere eilanden betrokken zijn. Deze trajecten zijn al in uitvoering en kunnen daarom niet worden stopgezet. De voortgang en resultaten worden wel gevolgd en waar mogelijk geëvalueerd.

18	Het aanbrengen van een uitnodigende bewegwijzering richting het centrum van Midsland.	Het belang van duidelijke en uitnodigende bewegwijzering richting het centrum van Midsland wordt gezien. Binnen bestaande overleggen en uitvoeringsactiviteiten is hier al aandacht voor, en dit blijft een punt van focus bij verdere verbeteringen in de openbare ruimte.
19	Begin 2027 invoeren van een slimme en gebruiksvriendelijke Gemeente Terschelling-app die inwoners, ondernemers en bezoekers direct verbindt met de gemeente. Met deze app kunnen gebruikers: meldingen doen van gebreken in de openbare ruimte, zoals losse stoeptegels of kapotte verlichting, maar ook actuele nieuws- en noodmeldingen ontvangen, wegwerkzaamheden en afsluitingen bekijken, meldingen doen bij stormschade of overlast, eenvoudig afspraken maken met de gemeente, lokale evenementen en activiteiten raadplegen, informatie vinden over afvalinzameling en inzameldagen, pushmeldingen ontvangen bij noodsituaties of belangrijke updates. Zo maken we de dienstverlening toegankelijker, verbeteren we de communicatie en bouwen we aan een moderne, bereikbare en toekomstbestendige gemeente. (zoals bijvoorbeeld de BuitenBeter App). Nogmaals uitvoering begin 2027.	Het idee voor een gebruiksvriendelijke gemeentelijke app wordt als waardevol gezien en is daarom opgenomen in het akkoord. Er is bij het thema Bestuurlijke samenwerking een zin toegevoegd aan het akkoord: "Het college zet sterk in op heldere, open en toegankelijke communicatie. Niet alleen binnen het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie, maar juist ook richting inwoners, ondernemers en bezoekers van Terschelling. Door informatie beter inzichtelijk te maken en keuzes transparant toe te lichten, groeit het begrip en daarmee het draagvlak voor keuzes die worden gemaakt. Daarbij wordt gewerkt aan een gebruiksvriendelijke Terschelling-app, die de verbinding tussen gemeente en samenleving versterkt en informatie snel en eenvoudig beschikbaar maakt".
20	Voor de zomer van 2026 de gemeente in overleg met SBB om het ganzen en ratten probleem op het gehele eiland op te lossen.	De problematiek rondom ganzen en ratten heeft al de aandacht en er wordt actief aan gewerkt. Hierbij wordt samengewerkt met betrokken partijen om tot effectieve en duurzame oplossingen te komen voor het gehele eiland.
21	Voor 2027 via de VNG, Samenwerkingsverband wadden en of de VFG of via de befaamde telefoonlijntjes zo snel mogelijk inzetten terugdraaien van de btwverhoging voor logies van 9% naar 21% dat een grote impact heeft op de betaalbaarheid voor bezoekers.	Het belang van de betaalbaarheid van logies en de impact van landelijke belastingmaatregelen wordt herkend. De gemeente is aangesloten bij samenwerkingsverbanden zoals de Waddeneilanden, waarin dit soort signalen gezamenlijk onder de aandacht van de landelijke politiek kunnen worden gebracht. Tegelijk ligt de bevoegdheid voor deze fiscale maatregelen niet bij de gemeente, waardoor dit onderwerp geen onderdeel is van het collegeakkoord.
22	Voor 2027 via de VNG, Samenwerkingsverband wadden en of de VFG of via de befaamde telefoonlijntjes de box 3-regeling, die een risico vormt voor particuliere recreatiewoningen op te lossen.	De zorgen over de effecten van de box 3-regeling worden begrepen, met name in relatie tot recreatiewoningen. Via bestaande samenwerkingsverbanden kan dit soort thematiek onder de aandacht worden gebracht waar dat zinvol is. De besluitvorming hierover ligt echter op landelijk niveau, waardoor dit geen direct onderdeel kan zijn van het gemeentelijk beleid.

23	Voor 2027 via het Samenwerkingsverband wadden of via de befaamde telefoonlijntjes naar den Haag en het Europees parlement; de Natura 2000- en stikstofregels die zorgen voor het beperken van economische ontwikkeling en woningbouw, wat gevolgen heeft voor leefbaarheid en toekomstontwikkeling van het eiland.	De impact van Natura 2000- en stikstofregels op ontwikkelingen op het eiland wordt gezien en erkend als een belangrijk onderwerp. De gemeente werkt samen met andere Waddeneilanden om dergelijke signalen, waar passend, richting Den Haag onder de aandacht te brengen. De regelgeving zelf valt echter buiten de invloedssfeer van de gemeente en is daarom niet opgenomen in het akkoord.
24	B1-taal als standaard in alle communicatie waar dat kan. Binnen 24 maanden invoeren van B1-taal in 100% van alle gemeentelijke communicatie, gemeten via steekproeven per kwartaal.	Het streven naar duidelijke en begrijpelijke communicatie wordt onderschreven en maakt al onderdeel uit van het huidige beleid. Waar mogelijk wordt gebruikgemaakt van B1-taalniveau. In sommige gevallen, met name bij juridische of complexe inhoud, is dit echter niet altijd volledig haalbaar. Het structureel meten via steekproeven brengt daarnaast extra kosten met zich mee, waardoor dit onderdeel niet wordt overgenomen.
25	Lopende projecten krijgen prioriteit boven nieuwe plannen. Projecten worden geschrapt bij onvoldoende voortgang. Hierdoor wordt ook de groei van de ambtelijke organisatie beperkt.	Het belang van focus en prioritering binnen projecten wordt gedeeld. In het akkoord zijn de belangrijkste prioriteiten vastgelegd, en projecten die hieruit voortkomen krijgen daarmee richting en aandacht. In de uitvoering blijft het college continu afwegen welke projecten voorrang krijgen, waarbij ook de voortgang en haalbaarheid worden meegenomen.
26	Geen politieke profilering binnen de coalitie; focus op uitvoering, duidelijke keuzes en eigenaarschap.	Binnen het college wordt gewerkt vanuit collegiaal bestuur, waarbij besluiten gezamenlijk worden genomen en gedragen. Tegelijk heeft iedere fractie binnen de gemeenteraad de ruimte om eigen afwegingen te maken, conform de Gemeentewet. Dit biedt ruimte voor debat en draagt bij aan zorgvuldige besluitvorming.
27	Stoppen met ‘dikke stukken’. Alle stukken die in minder pagina’s kunnen, zonder de inhoud te verliezen, moeten worden ingekort. Stukken die hier niet aan voldoen, gaan terug naar de maker (zowel intern als extern).	Het streven naar beknopte en toegankelijke stukken wordt herkend. In de huidige werkwijze wordt hier al invulling aan gegeven door te werken met samenvattingen in raadsvoorstellen, aangevuld met uitgebreide bijlagen voor wie behoefte heeft aan meer detail. Op deze manier wordt geprobeerd zowel overzicht als volledigheid te bieden.
28	Alle stukken die te laat zijn, zijn te laat. Dat betekent dat de termijnen die in het reglement van orde worden genoemd, heilig zijn. Dat zorgt ervoor dat de nevenfunctie van raadslid niet onnodig wordt belast en dat een raadslid gewoon zijn werk kan doen naast die nevenfunctie. Dat zorgt voor meer zekerheid, rust in de besluitvorming, en een lagere instapdrempel voor toekomstige raadsleden.	Dit punt heeft betrekking op de werkwijze en termijnen van de gemeenteraad. De raad is zelf verantwoordelijk voor het vaststellen en hanteren van deze afspraken, inclusief het reglement van orde en de bijbehorende termijnen.
29	Elk groot dossier krijgt één bestuurlijk verantwoordelijke. Per 1 januari 2027 heeft 100% van de grote projecten een bestuurlijk verantwoordelijke.	Het toewijzen van bestuurlijke verantwoordelijkheid aan projecten is onderdeel van de interne taakverdeling binnen het college. Het college maakt hierover onderling afspraken, zodat duidelijk is wie voor welk dossier verantwoordelijk is.

30	De tekst die normaal in de eerste termijn wordt voorgelezen voor de commissie en raadsvergadering wordt schriftelijk ingebracht en voorafgaand aan de vergadering gedeeld. In de eerste termijn worden geen spreektijden opgelegd, teneinde het recht van raadsleden op vrije en volledige meningsuiting, zoals verankerd in de Gemeentewet en het Reglement van Orde, te waarborgen. Aansluitend vindt de mondelinge behandeling plaats in 3 termijnen binnen vast te stellen spreektijden. (voorkeur 3minuten)	Dit voorstel ziet op de inrichting van het vergaderproces binnen de gemeenteraad. De raad bepaalt zelf de werkwijze, waaronder de vorm van inbreng, spreektijden en de opbouw van vergaderingen.
31	Binnen 1 jaar het verminderen van de vergunningdoorlooptijden met 20%.	Het verkorten van doorlooptijden voor vergunningen is een herkenbare en belangrijke ambitie. De gemeente werkt binnen de wettelijke termijnen en zet zich in om aanvragen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Tegelijk is de mate van versnelling afhankelijk van factoren zoals de complexiteit van aanvragen en externe procedures, waardoor het lastig is om hier een vast percentage aan te koppelen.
32	Direct in het nieuwe schooljaar 2026 het invoeren van een jongerenraad voor schoolgaande kinderen woonachtig op Terschelling (12–18 jaar)	Het betrekken van jongeren bij de lokale democratie wordt als waardevol en belangrijk gezien. Daarom is dit punt als volgt opgenomen in het akkoord: "Om ook jeugd en jongeren een stem te geven over de toekomst van Terschelling, wordt een Jeugdraad opgericht". De verdere uitwerking vraagt echter om zorgvuldige voorbereiding en afstemming met onder andere het onderwijs en de gemeentelijke organisatie. Om die reden is de voorgestelde startdatum niet haalbaar, maar wordt gewerkt aan een realistische planning. Het voorstel zal an de raad worden voorgelegd.
33	Begin 2027 De groep jongvolwassenen van 18 tot 40 jaar stimuleren en ondersteunen om betrokken te worden bij de politiek. (Bijvoorbeeld via de Jamaar!)	Het stimuleren van betrokkenheid van jongvolwassenen bij de lokale politiek wordt ondersteund. Dit onderwerp wordt meegenomen in de bredere uitwerking van jongerenparticipatie, zodat er een samenhangende aanpak ontstaat voor verschillende leeftijdsgroepen.
34	Personeelsbeleid gericht op waardering, erkenning, communicatie, positiviteit en samen de schouders eronder (aantrekkelijk werkgeverschap). Met management richten op verbindend en coachend leiderschap. Voortgangsgesprekken op alle lagen.	Het belang van goed werkgeverschap, met aandacht voor waardering, communicatie en ontwikkeling, wordt onderschreven. Dit is al onderdeel van het bestaande personeelsbeleid en krijgt binnen de organisatie blijvend aandacht in de uitvoering.
35	Zorg voor 2027 of in 2027 voor een sterke ondernemingsraad. Wij hebben daarvoor de juiste gemeentesecretaris. Benut haar kennis en vaardigheden hierin maximaal. En gebruik daarbij de tips van de Sociaal Economische Raad (SER) Bijlage 1 Uitvoering in 2	Het belang van een goed functionerende ondernemingsraad wordt gedeeld. Tegelijk valt dit onder de Wet op de ondernemingsraden en daarmee buiten de directe bevoegdheid van het college. Binnen de organisatie is de medezeggenschap ingericht en wordt deze ondersteund.
36	De vergoedingen voor volksvertegenwoordigers binnen de gemeente Terschelling moeten worden verhoogd na de volgende gemeenteraadsverkiezingen in 2030. De vergoeding moet overeenkomen met de 20uur werkbare uren in een gemiddelde baan. Dan krijgt iedereen een eerlijke kans om actief mee te doen aan de politiek. En hierdoor krijgen we een betere afspiegeling van de samenleving.	De wens om de vergoeding voor volksvertegenwoordigers te herzien wordt begrepen, mede vanuit het oogpunt van toegankelijkheid van de politiek. De hoogte van deze vergoedingen wordt echter landelijk vastgesteld en ligt buiten de invloed van de gemeente.

37	Binnen 1 jaar realiseren van een personeelsbehoudsplan, met als doel de uitstroom van personeel met minimaal 25% te verlagen in 3 jaar.	Het behoud van personeel en het beperken van uitstroom zijn belangrijke aandachtspunten binnen goed werkgeverschap. Hier wordt actief op ingezet. Het vastleggen van concrete en meetbare doelstellingen in percentages is in de praktijk echter lastig, gezien de afhankelijkheid van externe factoren en personele dynamiek. Bij het thema Bestuurlijke samenwerking is de volgende tekst aan het akkoord toegevoegd: "Daarnaast vindt het college goed werkgeverschap essentieel. Daarom wordt in iedere bestuursperiode een werknemersbelevingsonderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan vormende basis voor een concreet implementatieplan. Hierdoor wordt er gewerkt aan een sterke, betrokken en toekomstgerichte organisatie".
38	Jaarlijks een anoniem en niet naar een persoon of afdeling te herleiden medewerkerstevredenheidsonderzoek met als doel een score van minimaal 7,5 in 2028	Het belang van inzicht in medewerkerstevredenheid wordt gedeeld. Dit punt is daarom meegenomen in het akkoord, waarbij periodiek onderzoek wordt uitgevoerd. De uitkomsten worden gebruikt om verbeteringen door te voeren en vertaald naar concrete acties binnen de organisatie. Bij het thema Bestuurlijke samenwerking is de volgende tekst aan het akkoord toegevoegd: "Daarnaast vindt het college goed werkgeverschap essentieel. Daarom wordt in iedere bestuursperiode een werknemersbelevingsonderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan vormende basis voor een concreet implementatieplan. Hierdoor wordt er gewerkt aan een sterke, betrokken en toekomstgerichte organisatie".
39	Live projectplanning op de gemeentelijke website; Per 2027 publiceren van een live projectdashboard voor 100% van de grote projecten.	Het transparant communiceren over de voortgang van projecten wordt belangrijk gevonden en is al onderdeel van het huidige beleid. Er wordt continu gekeken naar manieren om deze informatie toegankelijk en overzichtelijk te presenteren voor inwoners.
40	De frontoffice van de gemeente versterken: sneller en duidelijker contact, en verruiming van de openingstijden van het gemeentehuis; Per 2026 een pilot invoeren van verruimde openingstijden (ma-vr + vrijdagavond), met jaarlijkse evaluatie op het gebruik.	Het verbeteren van de bereikbaarheid en dienstverlening van de gemeente is een belangrijk aandachtspunt. In het akkoord is daarom gekozen om in te zetten op versterking van de digitale dienstverlening, onder andere via een gemeentelijke app. Tegelijk blijft het college alert op de behoefte aan fysieke bereikbaarheid en wordt bekeken of aanvullende maatregelen wenselijk zijn.

41	Veel meer en ruim van te voren proactief communiceren naar de burgers.	Het belang van tijdige, duidelijke en proactieve communicatie richting inwoners wordt nadrukkelijk onderschreven. Heldere communicatie draagt bij aan begrip, betrokkenheid en draagvlak voor keuzes. In het akkoord is dit daarom versterkt opgenomen, met aandacht voor zowel de inhoud als de manier waarop informatie wordt gedeeld. Aan de tekst van het akkoord is de volgende passage toegevoegd, bij het thema Bestuurlijke samenwerking: "Het beoogde college zet sterk in op heldere communicatie, zowel binnen het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie, als daarbuiten. Door meer inzicht en duidelijkheid te geven, wordt het draagvlak voor keuzes vergroot. Er wordt een voorstel uitgewerkt voor de realisatie van een gebruiksvriendelijke Terschelling-app, die inwoners, ondernemers en bezoekers direct verbindt met de gemeente."
42	Eerder genoemde inbreng onmiddellijk toepassen op de herinrichting van de Oosterburen.	De wens om deze manier van communiceren direct toe te passen bij concrete projecten, zoals de herinrichting van de Oosterburen, wordt herkend. Communicatie rondom projecten is al onderdeel van het bestaande beleid, waarbij steeds wordt gekeken hoe dit verder verbeterd kan worden. De genoemde uitgangspunten worden daarin meegenomen.
43	Financieel absoluut niet onder toezicht komen van de provincie. Dat is volgens de begroting nu het vooruitzicht in 2028-2029. Daar moet op worden ingezet dat het ten aller tijde wordt voorkomen.	Een gezonde financiële positie van de gemeente is een belangrijk uitgangspunt. Op basis van de huidige informatie en beoordeling door de provincie is er geen sprake van het geschetste vooruitzicht. Het college blijft uiteraard alert op de financiële ontwikkeling en stuurt waar nodig bij om een stabiele situatie te behouden.
44	Geen nieuw beleid zonder financiële dekking;	Het uitgangspunt dat nieuw beleid alleen wordt ontwikkeld met een solide financiële onderbouwing wordt gedeeld. Dit principe is daarom expliciet opgenomen in het akkoord en vormt een belangrijke randvoorwaarde bij de verdere uitwerking van plannen. In het akkoord is in de inleiding de volgende zin toegevoegd: "In de volgende fase zal dit akkoord worden vertaald naar concrete uitvoeringsplannen. Daarbij is het uitgangspunt dat plannen waar mogelijk helder, realistisch en meetbaar worden gemaakt, met oog voor haalbaarheid en financiële onderbouwing".

45	Een Quickscan is de standaard bij alle projecten boven de €100K.	Het belang van een goede voorbereiding en inzicht in projecten wordt onderschreven. Daarbij wordt per situatie gekeken welke instrumenten het meest passend zijn, zoals een quickscan of een andere vorm van analyse. Het verplicht stellen van één specifieke methode kan in sommige gevallen leiden tot extra kosten of minder flexibiliteit.
46	Binnen 1 jaar invoeren van beleid waarbij minimaal 30% van gemeentelijke opdrachten lokaal wordt besteed.	Het stimuleren van lokale bestedingen wordt als wenselijk gezien en is waar mogelijk al onderdeel van het beleid. Tegelijk is de gemeente gebonden aan wet- en regelgeving rondom aanbestedingen, waardoor het niet in alle gevallen mogelijk is om hier vaste percentages aan te koppelen.
47	Binnen 2 jaar realiseren van een 40-jaars meerjarenbegroting voor grote projecten.	Het vooruitkijken bij grote projecten is belangrijk voor een goede financiële planning. Tegelijk is het opstellen van een meerjarenbegroting over een periode van 40 jaar in de praktijk moeilijk realistisch, vanwege onzekerheden en veranderende omstandigheden. Er wordt daarom gewerkt met termijnen die beter aansluiten bij de voorspelbaarheid van ontwikkelingen.
48	Tot 2030 jaarlijks minimaal 3 subsidieaanvragen bij Waddenfonds/Regiodeal.	Het actief benutten van subsidiemogelijkheden wordt gezien als een belangrijke kans om projecten te realiseren en te versterken. De gemeente blijft zich hier actief voor inzetten en kijkt continu naar mogelijkheden binnen bijvoorbeeld fondsen en samenwerkingsprogramma's.
49	Binnen 2 jaar verminderen van externe inhuur met minimaal 20%.	Het beperken van externe inhuur is een begrijpelijke doelstelling en krijgt aandacht binnen de organisatie. Tegelijk is externe inzet soms noodzakelijk, bijvoorbeeld bij tijdelijke uitval of specialistische kennis. Hierdoor is het lastig om dit in vaste percentages vast te leggen, maar er wordt wel kritisch gekeken naar de inzet en noodzaak
50	Kostendekkend en beheersbare toeristenbelasting: Houd het tarief zo laag mogelijk. De inkomsten moeten enkel dienen om de extra kosten die toerisme met zich meebrengt te dekken, zodat onze eigen inwoners niet opdraaien voor de 'lasten' van de bezoeker.	Het uitgangspunt om de toeristenbelasting in balans te houden en rekening te houden met de draagkracht wordt begrepen. Tegelijk is de toeristenbelasting onderdeel van de algemene middelen van de gemeente en wordt deze niet één-op-één gekoppeld aan specifieke uitgaven. De inzet op een zorgvuldige en transparante financiële afweging blijft daarbij belangrijk.

51	Meer draagvlak creëren in de toeristenbelasting. Draagvlak door inzicht: Door helder te laten zien dat de Toeristenbelasting direct wordt terug geïnvesteerd in de kwaliteit van het eiland, vergroten we het begrip bij zowel de gast als de lokale ondernemer. Daarbij hoort transparante communicatie 2.0: In de 21e eeuw volstaat een regel in de begroting niet meer. Voer in Q3 2027 een moderne manier van communiceren in. Laat via een interactief online dashboard zien wat er met de opbrengsten gebeurt. Of het nu gaat om het onderhoud van fietspaden, extra strandreiniging of culturele evenementen; de bezoeker én de eilander zien direct de meerwaarde.	Het belang van draagvlak en transparantie rondom de besteding van de toeristenbelasting wordt herkend. Heldere communicatie over waar middelen aan worden besteed kan bijdragen aan meer begrip bij zowel inwoners als bezoekers. In het akkoord is daarom extra nadruk gelegd op duidelijke en toegankelijke communicatie, waarbij in de verdere uitwerking wordt gekeken naar passende manieren om dit inzicht te vergroten. Bij het thema Bestuurlijke samenwerking is de volgende tekst toegevoegd: "Het college zet sterk in op heldere, open en toegankelijke communicatie. Niet alleen binnen het gemeentebestuur en de ambtelijke organisatie, maar juist ook richting inwoners, ondernemers en bezoekers van Terschelling. Door informatie beter inzichtelijk te maken en keuzes transparant toe te lichten, groeit het begrip en daarmee het draagvlak voor keuzes die worden gemaakt".
52	Maximaal inzetten om de economische gevolgen van vergrijzing voor te zijn. De komende 17-37 jaar zien als een overbruggingsperiode.	De ontwikkelingen rondom vergrijzing en de mogelijke economische gevolgen daarvan worden serieus genomen. Het college kiest ervoor om te werken vanuit actuele demografische gegevens en deze inzichtelijk te maken. Op basis daarvan kunnen gerichte keuzes worden gemaakt die bijdragen aan een toekomstbestendige ontwikkeling van het eiland.
53	Geen toeristenbelasting heffen op werknemers en vrijwilligers: Draagt het college op af te zien van toeristenbelasting voor werknemers en vrijwilligers, tenzij een eilandbrede, juridisch houdbare en voor alle sectoren gelijke regeling kan worden vastgesteld.	De wens om bepaalde groepen vrij te stellen van toeristenbelasting wordt begrepen en is eerder zorgvuldig afgewogen. Bij de vaststelling van de verordening is besloten om deze vrijstellingen niet op te nemen, onder andere vanwege uitvoerbaarheid en juridische overwegingen. Op dit moment is er geen aanleiding om dit besluit te herzien.
54	Het verbreden van boerenbedrijven toejuichen; steunen initiatieven zoals kamperen bij de boer zodat boeren extra inkomsten kunnen genereren uit recreatie, zonder dat dit ten koste gaat van het landschap of de rust.	Het ondersteunen van agrarische ondernemers bij het verbreden van hun bedrijfsvoering wordt gezien als een positieve ontwikkeling, mits dit zorgvuldig gebeurt en passend blijft binnen de omgeving. Dit onderwerp is al opgenomen in het beleidskader kamperen, dat in procedure is en nog ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.
55	Binnen 1 jaar invoeren van vroegsignalering schulden bij 100% van risicohuishoudens.	Vroegsignalering van schulden is een belangrijk instrument om financiële problemen tijdig aan te pakken. De gemeente is hier al actief op aangesloten en werkt met beschikbare systemen om signalen op te vangen. Omdat niet alle financiële situaties volledig in beeld zijn, is het echter niet haalbaar om 100% van de risicohuishoudens tijdig te signaleren.

56	Jaarlijks rapporteren over armoedecijfers en hulpbereik.	Inzicht in armoede en het bereik van ondersteuning is belangrijk voor goed beleid. Deze informatie wordt al meegenomen in de rapportages van GR Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid, waardoor hier structureel zicht op is.
57	Per 2027 realiseren van onderwijsaanbod met VMBO + HAVO/VWO en HBO met MBO-koppelingen.	Het versterken en verbreden van het onderwijsaanbod op het eiland heeft de aandacht en er zijn al stappen gezet, zoals de uitbreiding van het voortgezet onderwijs met het 3e leerjaar HAVO en VWO. In het akkoord is daarnaast opgenomen dat verdere koppelingen tussen onderwijsniveaus worden verkend, zodat onderwijs en ontwikkeling op het eiland toekomstbestendig blijven.
58	Binnen 2 jaar invoeren van structurele loopbaanbegeleiding voor jongeren.	Het ondersteunen van jongeren bij hun loopbaanontwikkeling wordt belangrijk gevonden. Dit sluit aan bij bestaande wettelijke taken binnen onder andere de Participatiewet en krijgt daarin al invulling.
59	Steunpunt suïcidepreventie: operationeel vóór eind 2026 + bereikbaarheid 24/7	Het belang van goede voorzieningen rondom suïcidepreventie wordt erkend. Er wordt gewerkt aan een voorstel voor de inrichting hiervan, waarbij de kwaliteit en zorgvuldigheid van de ondersteuning voorop staan. Dit vraagt om een gedegen voorbereiding, waardoor een exacte termijn nog nader bepaald wordt.
60	Binnen 12 maanden een plan op te stellen om bereikbaarheid en continuïteit van tandheelkundige zorg en huisartsenzorg op Terschelling te waarborgen, inclusief concrete maatregelen.	De zorgen over de bereikbaarheid en continuïteit van zorgvoorzieningen, zoals huisartsenzorg en tandheelkundige zorg, worden gedeeld. Tegelijk opereren deze voorzieningen grotendeels binnen een vrije markt, waardoor de invloed van de gemeente beperkt is. Waar mogelijk wordt wel meegedacht en aangesloten bij initiatieven om de beschikbaarheid te ondersteunen.
61	Ons levend erfgoed: het structureel ondersteunen van onze verenigingen, musea en culturele evenementen. Zij zijn de dragers van onze tradities.	Het belang van verenigingen, musea en culturele evenementen als dragers van het culturele erfgoed wordt volledig herkend. Deze organisaties spelen een belangrijke rol in het levend houden van tradities en gemeenschapsleven. Het ondersteunen van deze initiatieven, waar mogelijk, past binnen het bestaande beleid en blijft een aandachtspunt in de uitvoering.
62	€500 regeling voor vrijwilligers te schrappen en inzetten op structurele ondersteuning i.p.v. eenmalig.	De waardering voor vrijwilligerswerk wordt breed gedeeld en is ook de basis van de bestaande eenmalige regeling. Deze regeling is bedoeld als blijk van erkenning voor de inzet van vrijwilligersorganisaties. De verdere uitwerking en eventuele toekomstige vormgeving van ondersteuning wordt meegenomen in het uitvoeringsprogramma.

63	Onze eigen taal (het Schylgers, Meslânzers en Aasters) verdient een blijvende plek in onze gemeenschap. Het college zal zich de komende jaren inzetten om deze talen goed vast te leggen voor de komende generaties.	De waarde van de streektaal en het behoud daarvan wordt onderschreven. Dit is daarom opgenomen in het akkoord, waarbij wordt gekeken naar manieren om deze talen een blijvende plek te geven binnen de gemeenschap. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de rol van culturele instellingen en educatie. Dit is als volgt overgenomen in het akkoord, onder het thema Toerisme&Leefbaarheid: "Ook de eigen talen en cultuur van het eiland verdienen een blijvende en zichtbare plek binnen de gemeenschap. Het college zet zich actief in voor het behoud hiervan en ziet daarbij een belangrijke rol voor Museum 't Behouden Huys".
64	Bescherming Oerol en eiland-economie: Het opnemen van maatregelen om de financiële druk op Oerol te verminderen en zo het voortbestaan van het festival en de economische stabiliteit van het eiland te waarborgen. Bijvoorbeeld door middel van de subsidie voor Oerol te verhogen met €50K of meer om Oerol toekomstbestendig te houden en de kans te vergroten om de huidige 35,6 miljoen euro omzet voor het eiland te behouden.	Het belang van Oerol voor het eiland wordt breed erkend, zowel cultureel als economisch. In het akkoord is opgenomen dat de gemeente in gesprek blijft over de randvoorwaarden voor de toekomst van het festival. Daarbij wordt ook gekeken naar de kosten en de impact van het evenement, zodat dit zorgvuldig kan worden afgewogen.
65	Zodra er financiering voor mogelijk is de mogelijkheid onderzoeken door middel van een quickscan in samenwerking met de kerk van Midsland om onze historische Willibrordusklok uit het jaar 1512 een prominente plek te geven bij het Stryper kerkhof.	De suggestie rondom het behoud en de mogelijke herplaatsing van erfgoed wordt gewaardeerd, maar valt niet onder een directe gemeentelijke taak of bevoegdheid. Wanneer er initiatieven ontstaan vanuit andere partijen, staat de gemeente open om hierin mee te denken waar dat passend is.
66	Binnen 1 jaar gratis zwembadtoegang tot 4 jaar invoeren.	Het bevorderen van sportdeelname en het toegankelijk maken van sportvoorzieningen is een belangrijk uitgangspunt. Binnen het bestaande beleid zijn er al regelingen voor ondersteuning van gezinnen met beperkte financiële middelen, zodat sport voor zoveel mogelijk inwoners toegankelijk blijft.
67	Voor 2027 achterstallige sportmaterialen in de sportzalen weer op orde.	Het op orde brengen van sportmaterialen in sportzalen wordt als waardevol gezien voor het stimuleren van sport en bewegen. Dit punt is daarom opgenomen in het akkoord en wordt verder uitgewerkt in een plan van aanpak, inclusief planning en financiering. De volgende zin is toegevoegd bij het thema Sociaal Domein & welzijn: "Daarnaast worden de sportmaterialen in de sportzalen vernieuwd en weer op orde gebracht, zodat iedereen veilig en met plezier kan blijven sporten en bewegen. " Een plan van aanpak voor de uitvoering volgt, inclusief tijdspad en dekkingsplan.
68	Eind 2026 inventarisatie verschillende sporten gedaan.	De exacte bedoeling van deze inventarisatie is niet volledig duidelijk. Daarom zal dit punt eerst nader worden verduidelijkt voordat kan worden bepaald op welke manier het eventueel kan worden opgepakt.

69	Binnen 2 jaar verhogen sportdeelname met 10%.	Het stimuleren van sportdeelname wordt ondersteund en sluit aan bij de bredere ambitie om te werken aan een gezonde leefomgeving. Er wordt al ingezet op sport en preventie, onder andere via bestaande programma's en samenwerkingen. Gemeente Terschelling heeft volgens de Gezondheidsmonitor 2024 een percentage van 46,8 van niet-sporters, dus 53,2% sporters. Landelijk is het aandeel niet-sporters 42,5% en het aandeel sporters dus 57,5%. 31,5% van de inwoners van Terschelling is aangesloten bij een sportvereniging, tegenover 47,9% landelijk. In het akkoord is reeds opgenomen dat het beoogde college keuzes maakt die bijdragen aan een gezonde generatie, door onder meer inzet op sport en preventie.
70	Minder regels, maar wel streng handhaven; actieve handhaving (geen papieren regels). Alleen regels invoeren die uitvoerbaar zijn (schrappen in beleid).	Het streven naar minder regels en effectieve handhaving wordt herkend. Tegelijk is het belangrijk dat regelgeving uitvoerbaar en handhaafbaar blijft. Daarom wordt per situatie bekeken welke regels nodig zijn en waar vereenvoudiging mogelijk is, terwijl handhaving gericht en proportioneel wordt ingezet.
71	Er moet in 2026 een quickscan worden uitgevoerd om de noodzaak op handhaven te kunnen voorkomen en wat daar voor nodig is.	Het belang van inzicht in handhaving en de onderliggende problematiek wordt herkend. Tegelijkertijd is het handhavingsuitvoeringsprogramma al het kader waarin prioriteiten worden bepaald en keuzes worden gemaakt. Een aanvullende quickscan is daarom niet noodzakelijk om deze afwegingen goed te kunnen blijven maken.
72	Polderverrommeling: concreet maken en invoeren in beleid.	De zorg rondom zogeheten polderverrommeling wordt gedeeld en krijgt aandacht in het beleid. In het akkoord is dit onderwerp verder verduidelijkt, zodat duidelijk is welke situaties hieronder worden verstaan. Dit helpt om gerichter te kunnen sturen en handhaven waar dat nodig is. De volgende zin is toegevoegd aan het akkoord: "Het college geeft prioriteit aan het tegengaan van verrommeling in de polder van Terschelling. Daarbij gaat het onder meer om het opslaan van goederen in de polder op locaties waar dit niet is toegestaan, het zonder egaliseren van percelen en het achterlaten van slootafval in bermen".
73	De laagdrempelige subsidieregeling verruimen, waarbij middelen direct worden ingezet voor energiebesparing en verduurzaming. Dat betekent dat alle kosten die normaal voor experts, onderzoekers en adviesbureaus zijn niet worden uitgegeven en in de subsidieregeling worden opgenomen.	De wens om middelen effectiever in te zetten voor energiebesparing en verduurzaming wordt herkend. De uitwerking van deze gedachte vraagt echter om zorgvuldige afstemming, onder andere over de rol van advies en uitvoering. Dit zal daarom worden meegenomen in het verdere uitwerken van een uitvoeringsplan.

74	Indien er toch wordt gekozen voor de optie energiecoaches: 100% van de huishoudens bereikt vóór 2028. Na 2028 het budget voor subsidieregeling voor energiebesparing verhogen met de besparing op de energiecoaches.	De ambitie om zoveel mogelijk huishoudens te ondersteunen bij energiebesparing wordt gedeeld. Tegelijk is volledige dekking binnen een korte termijn niet haalbaar. Er wordt daarom gewerkt met een realistische planning richting 2030, waarbij stap voor stap wordt toegewerkt naar een zo groot mogelijk bereik.
75	Wadkabel: in 2026 uitwerking van een duidelijke lobbystrategie + tijdlijn. Toevoegen aan grote projecten.	De ontwikkeling van een strategie rondom de Wadkabel sluit aan bij bestaande samenwerkingen binnen de regio. Dit onderwerp maakt al onderdeel uit van de bredere lobby- en overlegstructuren van de Waddeneilanden en wordt daar verder opgepakt.
76	Een quickscan uitvoeren naar de behoefte naar Kleine windmolens bij boeren voor eigen energievoorziening stimuleren waar mogelijk mits de provincie goedkeuring geeft. In combinatie met een Quickscan naar de mogelijke gevolgen voor de inpakt op de vogels. Dit omdat de wadden één van de belangrijkste doortrek- en rustgebieden voor trekvogels is ter wereld.	De mogelijkheden voor kleine windmolens en duurzame energieoplossingen worden positief benaderd, mits dit zorgvuldig gebeurt en past binnen de ruimtelijke en ecologische kaders. De mogelijke effecten op natuur en vogels worden hierin nadrukkelijk meegenomen en verder onderzocht in de uitwerking.
77	Batterijen: In 2027 een Quickscan uitvoeren naar de mogelijkheid van batterijen met minimaal 2 concrete locaties + realisatieplanning presenteren aan de raad.	De inzet op energieopslag via batterijen wordt herkend als een belangrijke ontwikkeling voor de energietransitie. In het akkoord is al opgenomen dat hierop wordt ingezet. De verdere concretisering, zoals locaties en planning, wordt uitgewerkt in de volgende fase.
78	Stimuleren en versterken van lokale circulaire stromen van goederen. Hierin een advies over uitvoerings/beleids mogelijkheden geven naar de raad in 2027.	Het versterken van circulaire stromen wordt gezien als een waardevolle bijdrage aan duurzaamheid en grondstoffengebruik. Dit onderwerp is al onderdeel van lopend beleid en samenwerkingen, waaronder regionale programma's, en wordt daarin verder doorontwikkeld.
79	In 2027 uitvoeren van een quickscan naar de mogelijkheden binnen de gemeente van biomeiler-projecten.	De verkenning van innovatieve duurzame technieken zoals biomeilers wordt als interessant beschouwd. Tegelijk vraagt dit om verdere duiding en onderzoek naar haalbaarheid en toepasbaarheid. Dit zal daarom worden meegenomen in toekomstige verkenningen binnen het duurzaamheidsbeleid.
80	Inzetten op behoud van balans tussen toerisme.	Het behouden van een goede balans tussen toerisme en leefbaarheid is een belangrijk uitgangspunt. In het akkoord is daarom opgenomen dat er gewerkt wordt aan een toekomstperspectief voor toerisme, waarin samen met inwoners en ondernemers wordt gekeken naar de juiste koers voor de toekomst.
81	Voor grotere evenementen de mogelijkheid onderzoeken voor één geschikte locatie aanwijzen als officieel evenemententerrein.	De gedachte om de organisatie van evenementen beter te structureren wordt herkend. Tegelijk past het aanwijzen van één vast evenemententerrein niet goed bij de aard en spreiding van evenementen op het eiland. Daarom wordt ingezet op locatieprofielen per plek, zodat per situatie een passende en evenwichtige afweging kan worden gemaakt.

82	Binnen 1 jaar invoeren van 5-jarige basisvergunningen voor terugkerende evenementen.	Het idee om meerjarige vergunningen te gebruiken voor terugkerende evenementen sluit aan bij bestaand beleid waar dat mogelijk is. Tegelijk blijft dit altijd maatwerk, omdat factoren zoals locatie, veiligheid en regelgeving per evenement kunnen verschillen. Hierdoor wordt per aanvraag beoordeeld wat passend en uitvoerbaar is.
83	Binnen 6 maanden richtlijnen op stellen voor betere ondersteuning en uitrusting van verkeersregelaars en dit structureel te borgen.	De ondersteuning van verkeersregelaars is belangrijk voor de veiligheid bij evenementen en verkeerssituaties. Tegelijkertijd betreft dit geen directe gemeentelijke taak. Wel wordt waar mogelijk gekeken naar samenwerking en praktische ondersteuning binnen de bestaande kaders.
84	Voor het sluiten van de huidige locatie voor de EHBO een nieuwe locatie voor de EHBO geregeld.	De beschikbaarheid van EHBO-voorzieningen is van groot belang voor de veiligheid bij evenementen en op het eiland. Hoewel dit geen directe gemeentelijke verantwoordelijkheid is, wordt hierover wel actief meegedacht en wordt waar nodig het gesprek gevoerd met betrokken partijen.
85	Structurele betrokkenheid recreatiesector: Opnemen in het Collegeakkoord om de recreatiesector structureel te betrekken bij beleidsvorming op het gebied van toerisme, mobiliteit en belastingen.	De betrokkenheid van de recreatiesector bij beleid wordt als waardevol gezien en is al op structurele wijze georganiseerd via bestaande overlegvormen, zoals het Recreatieplatform. Daarmee is deze inbreng al geborgd in de beleidsvorming rondom toerisme, mobiliteit en gerelateerde thema's.
86	De wenselijke wc's tapwaterpunten en douche bij de strandovergangen in 2026 een Quickscan van maken om te kijken naar de behoefte en de kosten van realisatie en onderhoud voordat het aan de raad gepresenteerd wordt.	De behoefte aan voorzieningen zoals toiletten, waterpunten en douches bij strandovergangen wordt erkend. Tegelijk vraagt dit om een zorgvuldige afweging van behoefte, kosten en onderhoud. Daarom wordt eerst gewerkt met een pilot en verdere verkenning, voordat definitieve keuzes aan de raad worden voorgelegd.
87	Nulmeting campings: concreet maken en het doel ervan benoemen.	Het in beeld brengen van de situatie op campings en kampeerlocaties wordt als nuttig gezien om beter inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken. Daarom wordt in het hoogseizoen een inventariserende nulmeting uitgevoerd, zodat dit als basis kan dienen voor verdere beleidsontwikkeling.
88	In Q1 2027 rapporteren aan de raad naar de mogelijkheden die er zijn om te voorkomen dat er leegstand komt in recreatiewoningen.	De problematiek rondom leegstand in recreatiewoningen is reeds onderzocht. Daarbij is gebleken dat de mogelijkheden om hier actief op te sturen juridisch beperkt zijn. Dit maakt dat aanvullende maatregelen op dit moment niet uitvoerbaar zijn binnen de geldende kaders.
89	Toezien op het behoud van het open polderlandschap.	Het behoud van het open polderlandschap wordt als een belangrijk uitgangspunt gezien. Dit vormt al onderdeel van het bestaande beleid en blijft een leidend principe bij ruimtelijke afwegingen en ontwikkelingen op het eiland.

90	Onze rattenvangers financieel blijven steunen om een plaag te voorkomen.	Het belang van het bestrijden van overlast door bijvoorbeeld ratten wordt onderkend. De inzet op plaagpreventie en bestrijding maakt onderdeel uit van het bestaande beleid, waarbij wordt samengewerkt met relevante partijen zoals SBB die verantwoordelijk zijn voor hun eigen beheergebieden.
91	Stimuleren van verantwoord wildbeheer in het gebied van de gemeente en dat van staatsbosbeheer.	Het stimuleren van verantwoord wildbeheer wordt gezien als onderdeel van zorgvuldig natuur- en terreinbeheer. Dit gebeurt al binnen de bestaande kaders en in samenwerking met relevante terreinbeheerders. Daarbij staat een goede balans tussen natuurwaarden, veiligheid en beheer centraal.
92	Halfweg: bouwlocatie in de ijskast, de kosten die wij als gemeenschap daar aan meebetalen zijn daar te hoog voor het aantal woningen dat gerealiseerd kunnen worden. Eerst andere locaties invullen.	De opmerkingen over de locatie Halfweg worden begrepen en raken aan een bredere afweging over woningbouw en financiële haalbaarheid. Een nadere uitwerking, inclusief inzicht in kosten, alternatieven en planning, zal aan de raad worden voorgelegd zodat een zorgvuldige afweging kan worden gemaakt.
93	Een Quickscan uitvoeren op het perceel van de Sint Brandaniuskerk te Midsland om te onderzoeken naar de mogelijkheid om op die locatie een extra ‘Bessenflat’, zoals de bewoners dat zelf noemen, te plaatsen of om hier woningen te creëren die passen bij de visie van de komende vergrijzing. En indien dat niet mogelijk is te onderzoeken om hier een culturele invulling aan te geven.	De suggestie voor het gebruik van het betreffende perceel wordt gewaardeerd en laat zien dat er wordt meegedacht over mogelijke invullingen. Tegelijk is de gemeente geen eigenaar van de locatie, waardoor ontwikkelingen primair bij de eigenaar of initiatiefnemers liggen. Wanneer er plannen ontstaan, wordt waar mogelijk wel meegedacht.
94	Victoria: nieuwe inschrijving zonder toevoeging scholing. Eventueel perceel opsplitsen. Met pacht en een gedeelte van het budget van Halfweg gebruiken om het project kansrijker te maken. Alleen als jullie optie 1 niet willen: De inschrijving is gedaan. Rechtszaak afwachten. Dezelfde inschrijving opnieuw met een langere inschrijftijd. Alleen als jullie optie 1 en 2 niet willen: slopen en natuur van maken.	Dit onderwerp betreft verschillende scenario’s rondom een specifieke ontwikkeling en vraagt om een politieke en bestuurlijke afweging. De uiteindelijke keuze hierover ligt bij de gemeenteraad, die hierover een besluit zal nemen op basis van de beschikbare informatie en inzichten.
95	Dellewal: In 2026 in overleg gaan met Staatsbosbeheer naar de mogelijkheid om op Dellewal, eventueel in combinatie met grootduin, de gebouwen te verwijderen, en een perceelruil met Staatsbosbeheer plaats te laten vinden voor een stuk natuur met lage natuurwaarde om woningbouw en eventueel scholing te realiseren (tegen gelijke boekwaarde). Dit creëert een win-win-winsituatie: versterking van natuur én ruimte voor passende woningbouw op Terschelling. Daarbij zijn er veel meer mogelijkheden voor de bouw van woningen voor de doelgroep die wij nodig hebben om de vergrijzing te compenseren.	Ook dit punt gaat over een ruimtelijke en strategische afweging waarin natuur, woningbouw en mogelijke ruilconstructies samenkomen. Dit soort vraagstukken vraagt om zorgvuldige bestuurlijke besluitvorming. De gemeenteraad is uiteindelijk het orgaan dat hierover een afweging maakt.
96	Binnen 12 maanden aanpassen huisvestingsverordening naar Amelands model waarbij terugkerende eilanders met 1e of 2e graads familie op het eiland een huisvestigingsvergunnen kunnen krijgen. Beter bekend als project ‘Terug naar Terschelling’.	Het voorstel rondom terugkerende eilanders en huisvestingsvergunningen raakt aan een belangrijk en gevoelig thema. Het college wil dit zorgvuldig verkennen en onderzoekt welke knelpunten er spelen binnen de huidige regelgeving. Daarbij worden ook ervaringen van andere eilanden, zoals Ameland, betrokken. Op basis daarvan wordt teruggekomen bij de gemeenteraad met mogelijke oplossingsrichtingen.

97	Binnen 2 jaar realiseren van minimaal 50 tijdelijke woningen gericht op onze jongeren en arbeiders in de horeca en schoonmaak.	Het realiseren van tijdelijke woningen voor onder andere jongeren en werknemers in vitale sectoren wordt herkend als een urgente opgave. Binnen de Regiodeal wordt reeds gewerkt aan projecten rondom piekhuisvesting, die hier direct aan bijdragen. De verdere uitbreiding hiervan blijft onderwerp van uitvoering en samenwerking.
98	Om de mogelijkheden voor woningbouw te vergroten eind 2026 een prognose van de demografische samenstelling van Terschelling om de provincie wetenschappelijk onderbouwd aan te kunnen tonen dat Terschelling geen krimpgemeente is. Hierdoor worden de mogelijkheden tot woningbouw vergroot.	Een actueel en goed onderbouwd beeld van demografische ontwikkelingen is belangrijk voor beleidskeuzes. Het college kiest ervoor om te werken met actuele gegevens en deze inzichtelijk te maken, zodat deze kunnen dienen als basis voor verdere afwegingen en gesprekken met de provincie.
99	Jaarlijks controleren van 100% van verdachte niet-permanente bewoning.	Het controleren van niet-permanente bewoning maakt onderdeel uit van het bestaande beleid en wordt al uitgevoerd binnen de geldende kaders. Hiermee wordt invulling gegeven aan de handhaving op dit terrein.
100	Binnen 1 jaar opstellen en publiceren van een actueel woningbehoefteonderzoek.	Er zijn al eerder onderzoeken uitgevoerd naar de woningbehoefte op het eiland. Deze bieden voldoende basis om beleid op te blijven ontwikkelen. Aanvullende onderzoeken kunnen waar nodig worden ingezet als verdieping.
101	Binnen 1 jaar opzetten introductieprogramma voor nieuwe eilanders.	Het voorstel voor een introductieprogramma voor nieuwe eilanders is interessant, maar de doelgroep is op dit moment nog niet voldoende afgebakend. Het college wil dit daarom eerst nader verkennen voordat vervolgstappen worden bepaald.
102	Bij het realiseren van nieuwe koopwoningen in de eerste plaats richten op woningen voor jongeren, arbeiders en starters.	Het belang van passende woningen voor jongeren, starters en werknemers wordt gedeeld. Voor sociale huur en middenhuur zijn hierover al afspraken gemaakt met de woningcorporatie. Voor koopwoningen wordt onderzocht wat aanvullend mogelijk is binnen de bestaande kaders.
103	Minimaal 3 maanden voordat de huidige Loods een nieuwe locatie geregeld voor de roeiverenigingen.	De huisvesting van roeiverenigingen en de tijdige beschikbaarheid van een locatie wordt erkend als aandachtspunt. Hoewel dit niet direct een gemeentelijke taak betreft, wordt hierover wel actief overleg gevoerd met betrokken partijen.
104	Jeugdwerk: Begin nieuwe schooljaar 2026 een Behoefte onderzoek onder de Terschellinger jeugd 12-18 jaar naar de wensen en behoeften om daar gerichte invulling aan te geven.	De behoefte aan jeugdwerk en activiteiten voor jongeren wordt onderschreven en is al onderdeel van het beleid. Een behoefteonderzoek kan hierbij een waardevolle aanvulling zijn en kan worden meegenomen in de verdere uitwerking, mogelijk ook in samenwerking met de jongerenraad.
105	Helder Terschelling; In 2026 aan de hand van een evaluatie naar behaalde doelen en werkwijze, nieuwe, meetbare doelen stellen en die gaan halen. Samenwerking tussen partijen zoals de buurt/sportcoach, gemeente, scholen en SJT is er en kan dienen als basis voor een nauwere samenwerking met goede en duidelijke afspraken.	Het voorstel om samenwerking en doelgericht werken binnen het sociale domein te versterken wordt positief ontvangen. Dit sluit aan bij de ambitie om meer integraal en resultaatgericht te werken, en zal worden meegenomen in de uitvoeringsplannen.

106	De Mobiliteitsvisie is gereed om in de raad in te brengen voor het zomerreces van 2027.	De mobiliteitsvisie is een belangrijk instrument voor de toekomst van verkeer en vervoer op het eiland. Zodra deze gereed is, zal deze ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.
107	Kinderopvang ondersteunen en samenwerken en erop toezien dat er voldoende plekken zijn.	De samenwerking met kinderopvangorganisaties wordt als essentieel gezien voor de leefbaarheid van het eiland. De gemeente blijft hierover in gesprek met betrokken partijen en volgt de ontwikkeling van capaciteit en vraag actief.
108	Binnen 6 maanden in gesprek gaan met partijen zoals Medipoint en lokale verhuurders om te onderzoeken of het realiseerbaar is een elektrische duofiets op Terschelling, eventueel met ondersteuning van de gemeente, zodat mensen met een beperking ook op een toegankelijke manier het eiland kunnen beleven. Uitvoeren Quickscan en presenteren aan de raad.	De wens om inclusieve mobiliteitsvoorzieningen, zoals een elektrische duofiets, te onderzoeken wordt gewaardeerd. Dit zal worden verkend binnen bestaande mogelijkheden en subsidieregelingen, waarbij ook gekeken wordt naar samenwerking met lokale partners.
109	Quickscan maken binnen 12 maanden minimaal 5 extra openbare watertappunten te realiseren op strategische locaties.	De uitbreiding van openbare watertappunten wordt gezien als een bijdrage aan gezondheid en duurzaamheid. Dit verzoek zal worden meegenomen in overleg met de betrokken waterleverancier.
110	Fietswerende maatregelen Invoeren in het winkelcentrum van West en Midsland binnen het seizoen. En daarbij het bieden van duidelijke fietsenstallingen.	Fietswerende maatregelen en goede stallingsvoorzieningen in winkelgebieden maken al onderdeel uit van bestaand beleid en worden continu meegenomen in de inrichting van de openbare ruimte.
111	Begin 2027 zal het autoverkeer in de winkelstraten van West en Midsland beter worden gereguleerd.	De regulering van autoverkeer in winkelgebieden is onderdeel van bestaand beleid en wordt voortdurend geëvalueerd en waar nodig aangepast.
112	De gemeente moet ten aller tijde bij landelijke wet- en regelgeving toezien op het consequent toepassen van de Waddentoets. Deze toets moet onbedoelde benadeling van de eilanden door rijksbeleid voorkomen. Bij nieuwe plannen op het gebied van zorg, onderwijs, economie of milieu moeten de effecten op de Waddeneilanden standaard inzichtelijk worden gemaakt. Alleen zo beschermen wij onze positie en onze toekomst.	Het belang van een Waddentoets wordt herkend en gedeeld. Binnen de bestaande samenwerkingsverbanden tussen de Waddeneilanden wordt hier actief op toegezien en gezamenlijk op geattendeerd richting het Rijk.
	Input CDA	
113	Met betrekking tot de haven willen we nog benadrukken dat er ook een aanlegsteiger voor zware schepen zoals de Holland en de prins Willem-Alexander moet komen.	De behoefte aan een aanlegsteiger voor grotere schepen wordt herkend en past binnen de bredere havenontwikkelingen. Binnen de voorkeursvariant wordt hier rekening mee gehouden.
114	Het opstellen van een mobilitieitsvisie is wat ons betreft goed, maar naast het Schylge-vignet willen wij ook inzetten op het autoluw maken van het eiland en zorgen voor goede parkeergelegenheid aan de randen van de dorpskernen West en Midsland.	Het belang van een mobiliteitsvisie en het streven naar een autoluwer eiland wordt gedeeld. De uitwerking hiervan wordt meegenomen in de mobiliteitsvisie die aan de raad wordt voorgelegd.
115	We onderstrepen uiteraard de urgentie van het thema wonen. In het concept collegeakkoord wordt aangegeven dat er woonprojectleiders aangesteld worden. Welke criteria krijgen de woonprojectleiders? Geef ze een duidelijke doel en taakomschrijving mee als het gaat om aanjagen en versnellen van de woningbouw.	De rol en opdracht van woonprojectleiders wordt nog verder geconcretiseerd. Hierbij zal duidelijk worden vastgelegd welke doelen, verantwoordelijkheden en resultaten worden verwacht, met name gericht op versnelling en aanjaging van woningbouw.

116	Ook moet er wat ons betreft jaarlijkse een evaluatie komen en binnen deze evaluatie moet duidelijk naar voren komen welke prestaties er geleverd zijn op het gebied van aanjagen en versnellen van de woningbouw. Daarbij moet ook elke reële kans die zich voordoet benut worden en moeten kansen met een open houding bekeken worden.	Het periodiek evalueren van woningbouwprestaties wordt al toegepast binnen de planning- en controlcyclus. Dit blijft een belangrijk instrument om voortgang te monitoren.
117	Het is goed dat de gemeente de vinger aan de pols houdt als het gaat om toewijzen van woningen en o.a. gezinsgrootte. Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor doorstroming binnen de huurwoningen, bijvoorbeeld als je in een kleinere woning start dat je dan wel uitzicht krijgt op doorstroming naar een grotere woning bij gezinsuitbreiding en ook doorstroming richting seniorenwoningen. Het lijkt ons echter niet verstandig om dit als gemeente helemaal naar je toe te trekken, ook omdat hier ambtelijke capaciteit aan verbonden is. Kan dit niet met duidelijke regels gekaderd worden?	Doorstroming op de woningmarkt is een belangrijk aandachtspunt. In de samenwerking met de woningcorporatie worden hierover duidelijke afspraken gemaakt, inclusief spelregels voor toewijzing en doorstroming.
118	Ook willen wij het belang van goede, betaalbare studentenhuisvesting voor het MIWB benadrukken.	Het belang van studentenhuisvesting wordt erkend. Dit onderwerp heeft al aandacht binnen het bestaande beleid en wordt samen met betrokken partijen verder opgepakt.
119	De nota ruimtelijke kwaliteit; volgens ons hebben we die. Is het noodzakelijk om een compleet nieuwe nota ruimtelijke kwaliteit op te stellen, of kan je met een vernieuwd beeldkwaliteitsplan de richting aangeven?	De noodzaak van een Nota Ruimtelijke Kwaliteit wordt onderschreven. Dit is een wettelijke verplichting en zal daarom ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.
120	Rabo SmartBuilds heeft aangegeven dat 40 woningen minimaal nodig is voor een business-case voor een project met woningen in de midden huur, ook uitgelegd in de reactie van de TOV op dit concept collegeakkoord. Kunnen jullie aangeven waarom nu de keuze voor 20 gemaakt is? Voor de andere 20 woningen kunnen wij ons de locatie van de Katholieke kerk voorstellen.	De omvang van woningbouwprojecten wordt bepaald door verschillende factoren, waaronder financiële haalbaarheid en ruimtelijke inpassing. De keuze voor aantallen wordt in de verdere uitwerking nader onderbouwd.
121	Ten aanzien van Noordermiede; ons lijken een Bermuda 3 of 5, tussen de campus en het oude voetbalveld, kansrijker voor woningbouw. Je zit met dit deel van de Noordermiede op het natste gedeelte en het CDA wil graag dat er een open zichtlijn blijft tussen Midsland en Midsland-Noord. Waarom is Bermuda 3 niet genoemd als een locatie voor woningbouw?	Alle mogelijke locaties worden meegenomen in de integrale afweging rond woningbouw. Daarbij worden ook landschappelijke en ruimtelijke aspecten betrokken.
122	Wat betreft Dellewal zien wij meer in het huidige bestemmingsplan wat er ligt of we kunnen ons ook voorstellen dat de locatie Dellewal uitgeruild wordt met een Bermuda 5, het stuk tussen het internaat en het voetbalveld.	De afweging rond Dellewal en mogelijke ruilconstructies met natuurgebieden wordt gezien als onderdeel van de integrale ruimtelijke besluitvorming. Dit zal aan de raad worden voorgelegd.
123	Campus Victoria; het idee zoals nu in het collegeakkoord is opgenomen voor Campus Victoria achten wij onhaalbaar. Het is buitendijks bouwen en heeft te maken met externe werking natura 2000, dus als het helemaal gesloopt is, is het weg. Ook is hier altijd sprake geweest van tijdelijke bewoning, is hier permanente bewoning mogelijk?	De toekomst van Victoria is onderdeel van een bredere afweging waarin verschillende scenario's worden onderzocht. De uiteindelijke keuze ligt bij de gemeenteraad.
124	In de inleiding van het thema wonen geven jullie aan dat betaalbaarheid, doorstroming en beschikbaarheid van passende woningen voor eilanders centraal staan. Is de woningbehoefte duidelijk in beeld?	De woningbehoefte is in beeld gebracht via eerdere onderzoeken en vormt de basis voor verdere beleidsontwikkeling.
125	Sociale huurwoningen en midden huur en koop: wat betreft koop zie ik alleen vrije sector koop, richten jullie je hierbij alleen op het hoge segment en zijn koopwoningen nog wel haalbaar voor de eilanders? Wij begrijpen dat de haalbaarheid van een project grote invloed heeft op de prijs, maar wat ons betreft moeten wij ons niet alleen op het hoge segment koopwoningen richten. Een gebied met kavel uitgifte waar eilanders zelf kunnen bouwen zien wij ook als een mooie kans.	Het belang van betaalbare koopwoningen wordt gedeeld. De mogelijkheden voor midden- en koopsegmenten worden verder onderzocht, inclusief alternatieve vormen zoals kaveluitgifte.
126	Nieuwe woonvormen zoals tiny houses kunnen een waardevolle bijdrage leveren aan de woningvoorraad van op Terschelling. Wij willen hiervoor kaders opgesteld hebben zodat initiatiefnemers weten binnen welke regels zijn kunnen ontwikkelen.	Nieuwe woonvormen zoals tiny houses worden meegenomen in de verdere uitwerking van woningbouwlocaties en kaders.

127	Het CDA heeft ernstige twijfels over de locatie voor de nieuwe brandweergarage, wij zien kansen voor een locatie naast de SBB-schuur op west.	De locatiekeuze voor de brandweerkazerne is nog niet definitief en wordt in overleg met de veiligheidsregio verder onderzocht en ter besluitvorming voorgelegd.
128	Wat betreft de Waddentoets kan ik aangeven dat het CDA-kamerlid Lucienne Boelsma deze onlangs al onder de aandacht heeft gebracht bij de kamer.	Dank voor de aanvulling. Het is positief dat op meerdere niveaus aandacht wordt gevraagd voor de Waddentoets.
129	Samenwerken met partijen met een wettelijke taak op het eiland wil het beoogde college intensiveren, wij willen daaraan toevoegen; en hun houden aan de uit hun positie voortkomende verplichtingen; voorbeeld SBB die niet doet aan wegenonderhoud, maar een bord plaatst met slecht wegdek.	Samenwerking met uitvoerende partijen wordt verder versterkt, met als doel duidelijke afspraken te maken over verantwoordelijkheden en uitvoering. Dit punt is aan het akkoord toegevoegd, bij de paragraaf Bestuurlijke Samenwerking.
130	WMO, huishoudelijke hulp is weggezet bij de Dienst, dus gaan we nu twee keer hetzelfde doen? Of moet de dienst meer middelen in huishoudelijke hulp steken en bezuinigen op andere taken? Wat ons betreft moeten we de Dienst laten doen waarvoor hij is.	De samenwerking met de GR Dienst Sociale Zaken blijft uitgangspunt. De gemeente blijft in gesprek over taakverdeling en uitvoering, met oog voor efficiëntie en lokale uitvoering waar passend.
131	Taal verbindt mensen en maakt meedoen in de maatschappij mogelijk. Daarom willen wij dat er voor nieuwkomers op het eiland de mogelijkheid is om de Nederlandse taal te kunnen leren.	Het ondersteunen van taalontwikkeling bij nieuwkomers is een wettelijke taak en wordt al uitgevoerd binnen bestaande regelingen.
132	Naast de energiecoaches ook inzetten op een positieve stimulans door een subsidiemogelijkheid voor verduurzaming te creëren. En laat de energiecoaches de inwoners ook helpen bij het aanvragen van subsidies.	De combinatie van subsidies en ondersteuning via energiecoaches wordt gezien als een effectieve aanpak en wordt verder versterkt binnen bestaand beleid.
133	Naast de bewezen technieken als zon en windenergie zou het college ook moeten inzetten op innovatie en alternatieven bijvoorbeeld energie uit stromend water en golfslagenergie.	Innovatie in energieopwekking wordt gevolgd, maar de focus ligt op haalbare en bewezen technieken die passen bij de schaal van de gemeente.
134	We weten dat de komende jaren de kosten voor afvalverwerking, en vooral verbranding, exponentieel gaan toenemen. We verwachten van het college dat die stappen gaat ondernemen om te stimuleren dat de afvalstromen gaan afnemen, en dus niet alleen door de kostenverhoging door te zetten. Denk aan voorlichting en kijk naar afval als grondstof.	Het terugdringen van afvalstromen en het stimuleren van circulariteit heeft blijvende aandacht. Communicatie en bewustwording spelen hierin een belangrijke rol.
135	Toerisme is de economische kurk van Terschelling deze staat ernstig onder druk door rijksbeleid, box 3 en btw, door instanties als SBB met erfpacht, door de sterk gestegen prijzen voor nutsvoorzieningen en overtocht, daardoor staat de toeristische sector erg onder druk. Dit wordt nog eens een keer versterkt door een meer dan substantiële verhoging van de toeristenbelasting waarbij het recreatief verhuren door particulieren en ondernemers een vermindering laat zien. We begrijpen dat de gemeente geld nodig heeft, maar om de verantwoordelijkheid daarvan neer te leggen bij de recreatieve sector stuit ons tegen het borst. Naast de hogere lastendruk voor ondernemers in zijn algemeenheid stellen wij als voorwaarde dat de belastingplichtige namelijk de recreant verantwoordelijk wordt voor de afdracht van de toeristenbelasting dus gepersonaliseerde heffing. Schiermonnikoog wil dit ook en is met ontwikkelingen bezig, we zouden dit natuurlijk ook eiland breed op kunnen pakken.	De zorgen over druk op de toeristische sector worden herkend. De gemeente volgt ontwikkelingen en beleid op dit terrein nauwgezet en neemt dit mee in samenwerking met partners.
136	Daarnaast zien wij de vrijstellingenstructuur zoals die gold voor 2024 weer ingevoerd worden. En gezien de concurrentiepositie zijn wij voor een uniform waddentarief.	Het beleid rondom vrijstellingen en toeristenbelasting is eerder zorgvuldig afgewogen. Er is op dit moment geen aanleiding om dit te herzien.
137	De kosten die eraan zitten te komen voor de haven zullen fors zijn, maar hier schuilt ook een grote mate van onzekerheid in. Wanneer de kosten de komende jaren toch meevallen willen wij de dat de hoogte van de toeristenbelasting heroverwogen wordt en mogelijk naar beneden bijgesteld.	Financiële ontwikkelingen worden jaarlijks gemonitord binnen de P&C-cyclus, waarbij de raad inzicht krijgt in trends en effecten.

138	De enige voorwaarde waaronder wij met de extra verhoging (meer dan indexmatig) van de toeristenbelasting in kunnen stemmen is dat het gepersonaliseerde inningsysteem ingevoerd wordt, dat de vrijstellingenstructuur zoals we die tot 2024 gehanteerd hebben weer terugkomt en de hoogte van de toeristenbelasting heroverwogen wordt wanneer de kosten voor de gemeente de komende jaren meevallen.	De voorwaarden die worden genoemd zijn eerder bestuurlijk afgewogen. De jaarlijkse financiële cyclus blijft leidend in de beoordeling van tarieven en beleid.
139	Sanitaire voorzieningen bij de strandovergangen hebben wat ons betreft nu geen prioriteit als het om investeringen gaat. Maar als dit dan toch uitgevoerd wordt laten we wat ons betreft de gebruiker betalen voor het gebruik hiervan als een bijdrage in het onderhoud en schoonmaak en als stimulans om de gebruiker bewust om te laten gaan met watergebruik.	De invoering van sanitaire voorzieningen bij stranden wordt eerst via een pilot onderzocht, inclusief kosten en gebruik, voordat definitieve keuzes worden gemaakt.
140	Welke criteria zijn er gebonden aan de vrijwilligersvergoeding?	De regeling voor vrijwilligersbijdragen wordt verder uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma. Hierbij ligt de nadruk op waardering van vrijwillige inzet zonder complexe voorwaarden.
141	Voor de gezinnen en werkgevers is goede en voldoende kinderopvang essentieel. Deze staat onder druk op Terschelling. Het CDA wil dat het college actief met de betreffende partijen zoekt naar mogelijkheden om dit te verbeteren. Wat zijn de knelpunten en waar kan de gemeente deze wegnemen.	Kinderopvang is een belangrijk aandachtspunt voor leefbaarheid en economie. De gemeente blijft hierover actief in gesprek met betrokken partijen.
142	Er zijn de komende jaren veel grote uitgaven voor de gemeente en nu wordt nog duidelijker hoe belangrijk het is om grip te houden op de financiën. Een manier om grip te houden op de financiën is om geen nieuwe projecten uit te gaan voeren zonder financiële dekking. Dus een duidelijke onderbouwing en inzicht in het effect op de begroting.	Het uitgangspunt van financiële dekking bij nieuw beleid wordt onderschreven en is expliciet opgenomen in het akkoord.
	Input Samen Terschelling	
143	Beginnend dan met de jongerenraad, eigenlijk door alle partijen wel benoemd tijdens de verkiezingen maar we zien er nu niets van terug. Zal best onder bestuurlijke vernieuwing vallen, maar waarom niet expliciet benoemd? Zien wij graag terug en al met duidelijk tijdspad. Een concept verordening hebben wij al klaar liggen maar ons voorstel in deze is om in het schooljaar 2026/27 een pilot te doen en dan de verordening verder uit te werken.	De oprichting van een jongerenraad wordt gezien als een waardevolle ontwikkeling en is opgenomen in het akkoord. De uitwerking en planning worden nog nader geconcretiseerd, waarbij ook gekeken wordt naar haalbaarheid en voorbereidingstijd.
144	Helder Terschelling gaat door, dat is mooi. Maar meten is weten, een duidelijke afspraak over rioolmetingen van middelen gebruik missen we. Dit zien wij graag zeker 1x in de 2 jaar terug, gezamenlijk met de regio en anders zelfstandig uit te voeren.	Monitoring en metingen binnen het programma Helder Terschelling worden al uitgevoerd (winter 2025 en zomer 2026) en zullen periodiek worden herhaald, afhankelijk van resultaten en behoefte.
145	Wat betreft het wonen missen wij ook zo'n doel wat Samen Terschelling wel heeft opgenomen. 30% van de woningen zou in de sociale huursector moeten komen. We lezen het een en ander over sociale woningbouwplannen maar een doelstelling om op deze 30% te komen missen wij.	De ambitie rondom sociale woningbouw wordt herkend. De exacte doelstellingen worden nog nader uitgewerkt op basis van behoefte en haalbaarheid.
146	Er worden keuze locaties benoemd, maar de optie West-Aleta missen wij. Staatsbosbeheer schijnt niet onwillig te staan in de verdere ontwikkeling van dit stuk.	Alle mogelijke woningbouwlocaties worden meegenomen in de integrale afweging.
147	Als er via de regiodeal of andere co-fianciering de mogelijkheid bestaat om ook het dorpshuis de Stoek te verplaatsen naar de duinrand moeten we dat zeker proberen. Een multi-functioneel gebouw aan de duinrand, ook voor naschoolse opvang en voldoende parkeergelegenheid. En voor Woon Friesland een groot genoeg perceel om het interessant te maken om er woningen te bouwen.	Het voorgestelde multifunctionele concept is financieel niet realistisch binnen de huidige kaders.
148	Victoria zien wij nog steeds graag sociale/goedkope huur, tijdens de raadsvergadering willen we er verder op ingaan, maar de keus voor vrije sector bevreemd ons. Er is ons 4 jaar lang voorgehouden dat er in dit gebied geen woningbouw plaats kon vinden, buitendijks, natura 2000, stikstof, netcongestie etc. En nu dan vrije sector woningen?	De keuzes rondom woningbouwlocaties worden verder uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

149	En qua wonen missen wij een onderzoek naar een koopprijsgresn op basis van de WOZ-waarde, ook al iets wat niet kon of mocht. Maar wat Ameland al lang heeft, Schiermonnikoog sinds vorig jaar heeft en waar Vlieland nog over twijfelt. Dus graag in ieder geval onderzoek dit jaar nog en wellicht uitvoering in 2027/28?	Het onderzoek naar een koopprijsgrens op basis van WOZ-waarde wordt meegenomen in de verdere uitwerking van het woonbeleid. Dit punt is als volgt overgenomen in het akkoord, bij het thema Wonen&bouwen: "Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de koopprijsgrens te baseren op de WOZ-waarde in plaats van op de verkoopprijs."
150	Wat betreft de bestuurlijke vernieuwing lezen we een hoop intenties, de jongerenraad ontbreekt dus. Ook mist hierin de uitbreiding in samenwerking met het Waddenkantoor, alhoewel de Waddentoets wel genoemd wordt. Het Waddenkantoor heeft aangegeven de spin in het web te willen zijn voor de Waddeneilanden en qua communicatie gaat het inderdaad al beter.	Bestuurlijke samenwerking binnen de Waddenregio en de rol van het Waddenkantoor worden meegenomen in de bestaande samenwerkingsstructuren.
151	Maar we kunnen er meer uithalen, natuurlijk in overleg met de andere eilanden en zo ook besparen op onze ambtelijke kosten. Alle eilanden verschillen maar hebben met dezelfde uitdagingen en nieuw overheidsbeleid te maken.	Samenwerking met andere eilanden blijft een belangrijk uitgangspunt, zowel inhoudelijk als organisatorisch.
152	riool	Er is reeds een klachtenregeling en aansluiting bij de Nationale Ombudsman, waarmee onafhankelijke afhandeling is geborgd.
153	Qua onderwijs missen we het expliciet benoemen van de zeevaartschool, de oversteekplaats van de hoofdweg en campus geeft studenten al jarenlang een onveilig gevoel. Gaat het beoogd college dit nu eindelijk oplossen?	De oversteekplaats bij de campus is reeds geplaatst.
154	Natuur, het woord komt 1x voor. Het kan dan wel staand beleid zijn, maar het maar 1x benoemen is wel erg weinig. Hier zien wij graag aandacht voor kwelder herstel langs de dijk en verlenging van het dammetje langs de Grië. Het schijnt enorm slecht te gaan met de natuur van de Waddenzee dus daar komen straks bakken met geld voor beschikbaar. Kan het beoogd college zo op inspringen.	Natuur en natuurherstel hebben nadrukkelijk aandacht binnen het beleid en zijn toegevoegd aan het akkoord. De volgende zin is toegevoegd aan het akkoord, bij het thema Bestuurlijke samenwerking: "Gezamenlijk wordt gewerkt aan opgaven die het eiland raken, zoals kwelderherstel, waarbij natuur, veiligheid en leefbaarheid hand in hand gaan".
155	Er wordt wel een wethouder benoemd met onwelriekende zaken in zijn portefeuille maar de mestvergister wordt niet benoemd in dit stuk. Net zoals afvalverwerking. Afval afvoer en verwerking gaat een volgend hoofdpijndossier worden, we hadden toch wel verwacht dat dat op de een of andere manier benoemd zou worden met bijvoorbeeld een afvalstoffen verwerking visie. Met daarbij natuurlijk doelstellingen voor de toekomst.	Afval en circulariteit maken onderdeel uit van bestaand beleid en worden verder uitgewerkt binnen lopende programma's.
156	Het stuk sluit af met handhaving, meer handhaving blijkbaar dan. Maar daar tegenover missen we dan juist minder regels en vooral duidelijke regels. En vooral regels die bij de rechter een andere interpretatie krijgen.	De behoefte aan duidelijke en uitvoerbare regelgeving wordt herkend. Tegelijk blijft juridische interpretatie soms verschillend, ondanks heldere formulering.
157	De havenplannen wil ik hier nu niet te diep op ingaan, Samen Terschelling blijft gewoon het raadsbesluit volgen van 16 december 2025, waarbij we nu dus aansturen op een A-variant. Onze motivering kunt u vinden op onze website. We missen in het akkoord wel een duidelijke uitspraak over de D-variant, is deze nog in beeld bij de coalitie? En in combinatie hiermee missen we het opwekken van energie doormiddel van het getij. Onderzoek daarvan zou prima in de regiodeal of Waddenfonds passen.	De verschillende varianten rondom de haven worden op basis van actuele inzichten en ontwikkelingen uitgewerkt en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.